

Geef me de vijf!
Schoolteams aan de slag met begrijpend lezen via duurzame schoolontwikkeling

WELKOM!

Geef me de vijf!

Een tweejarig traject op
jouw school over

- de vijf sleutels voor begrijpend lezen ingebed in de krachtige taalleeromgeving
- een sterke geletterdheidsleerlijn van kleuters tot het zesde leerjaar
- een duurzaam taalbeleid en schoolontwikkeling

Welkom!

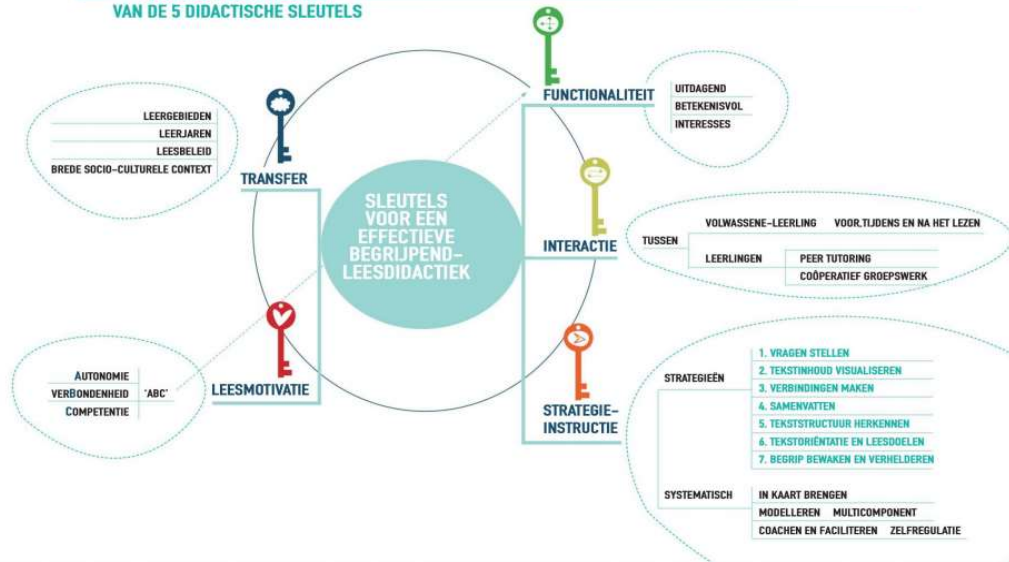

Geef me de vijf!
Schoolteams aan de slag
met begrijpend lezen via duurzame schoolontwikkeling

7 coaches voor 20 basisscholen (cf. kernteams)

Welke sleutel hoort erbij?

Sleutels voor effectief begrijpend lezen
VISUELE VOORSTELLING
 VAN DE 5 DIDACTISCHE SLEUTELS

3

Rode draad in ons project: FLITS
 We kijken naar lees- en luisteroefeningen, lessen, methodes, ...
 Vertrokken vanuit de klaswerking

Welke sleutel hoort erbij?

Pak me in: Leerlingen **verpakken** een boek dat ze gelezen hebben en plakken er een **kaartje** op met korte inhoud, een wervend tekstje, een tekening ...

Andere leerlingen baseren zich dan niet enkel op de cover om een boek te kiezen en het wordt spannender en nieuw.

**TE VEEL MENSEN ZIEN
BOEKEN ALLEEN MAAR OM
TE LEZEN. ER VALT ZOVEEL
MEER MEE TE DOEN!**

artevelde
hogeschool

4

Transfer (schrijfpodracht) – **Interactie** (met tijd tussen) – **Leesmotivatie** – **Strategie-instructie** (samenvatten)

FLITS-proevertjes voor het schoolteam?

1. Jullie maken kennis met korte interactieve **opwarmers** die toeleiden naar begrijpend luisteren en/of begrijpend lezen.
2. Elke **smaakmakende luister- of leesopdracht** wordt nabeschouwd op zijn potentieel om het schoolteam en/of leerlingen te versterken in één of meerdere **sleutels** voor effectief begrijpend lezen: functionaliteit, leesmotivatie, interactie, transfer, strategie-instructie (FLITS).

Valorisatie – ontwikkelwerk voor de boeg, samenwerking met CTO

Twee voorbeelden

Kinderliteratuur

Leesmysterie

COLLECTIEF LEREN

Opwarmers. Teasers. Voor doeners.

Op schoolteamniveau.

Transfer naar de klaswerking is mogelijk.

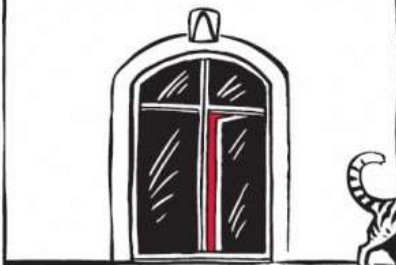
FLITS-proevertjes.

Inspiratiedag

Aan de slag met FLITS-proevertjes

 Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Simpele moord

Romeo en Julia lagen dood op de vloer, naast hen een plas water en glasscherven. Het raam stond op een kier en de wind huilde.

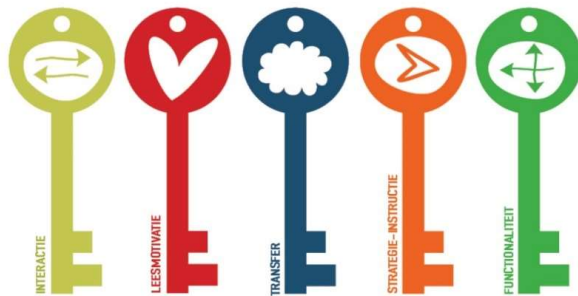
Romeo en Julia waren twee vissen die zich tot voor kort in een aquarium op de vensterbank bevonden.

Een kat die zich door het open raam wrong bracht de vissenkom ten val, hiermee ontnam hij beide vissen alle noodzakelijke levensbehoeften.

ANALYSE EN SYNTHÈSE

1. Welke sleutel hoort erbij?
2. Hoe aan de slag gaan met black stories in de les begrijpend lezen?

10

arteveld
hogeschool

DOEL VOOR HET SCHOOLTEAM, WAAROM

Sleutel

Functionaliteit

- De collega's lossen samen een leesmysterie op.
- De collega's speuren naar onvolledigheden en/of tegenstrijdigheden in de tekstfragmenten.

Leesmotivatie

- De collega's beleven luister- en leesplezier aan een raadsel in criminele sferen.

Interactie

- De collega's stellen denkvragen aan de spelleider.
- De collega's stellen bijvragen.
- De collega's controleren op juiste/foute redeneringen van zichzelf en anderen.

Transfer

- De collega's tonen een gecontinueerde onderzoekende houding.
- De collega's ervaren dat een ongestructureerd probleem oplossen verband houdt met begrijpend luisteren/lezen.

Strategie-instructie

- De deelnemers ervaren wat hardopdenkend voorlezen is.
- Leesstrategieën worden spelenderwijs toegepast om tot de oplossing voor het raadsel te komen: via vragen stellen, een prent bekijken, antwoorden verbinden, samenvatten, informatie filteren, ...

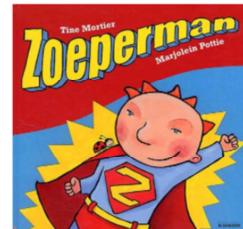
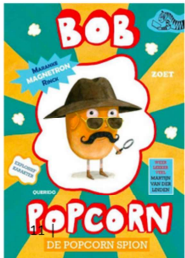
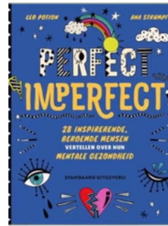
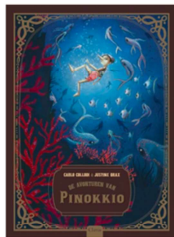
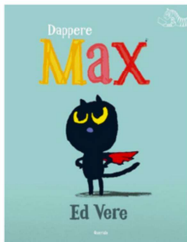
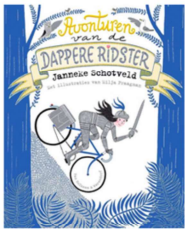
MATERIAAL, HOE

- Kaartspel Black Stories, fysiek of online.

SCHOOLONTWIKKELING, schoolaanpak

- Professionalisering (in begrijpend lezen) is ook fun en cognitief uitdagend.
- Deze smaakmaker zou een voltreffer kunnen zijn in leerjaar ... omdat ...
- De leerkracht creëert betrokkenheid en verbondenheid vanuit een onderzoekende houding.

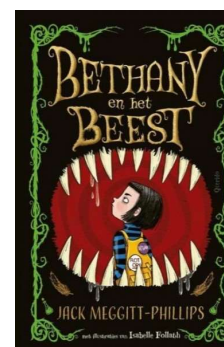
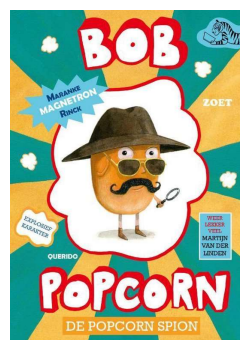
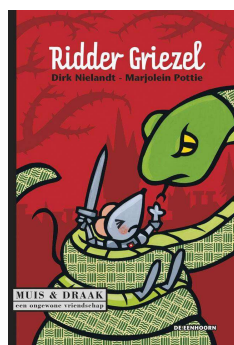
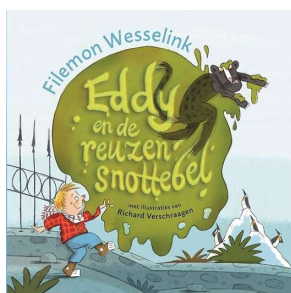
Welke cover past bij jouw klas/bij jouw job?

Welke sleutel hoort erbij?

Je stelt heel grappige en spannende boeken voor.

12

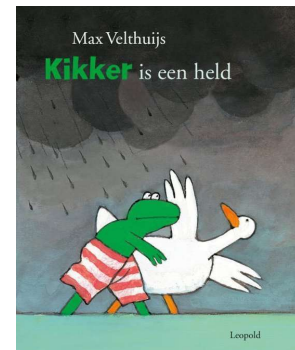
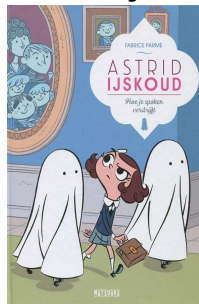
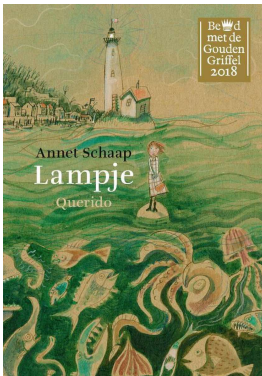
Leesmotivatie

Welke sleutel hoort erbij?

Je stelt een vraag voor de jeugdboekenmaand, die je op het eind aan de hand van alle leeservaringen wil beantwoorden:

- * Wanneer ben je een held?
- * Wanneer ben je een schurk?

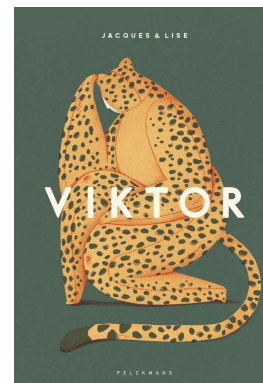
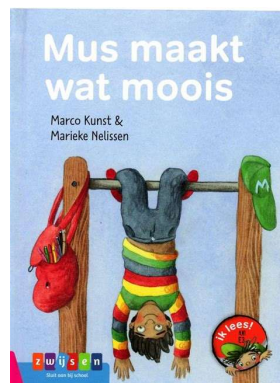
artevelde
hogeschool

Functionaliteit (leesdoel) – Strategie-instructie (samenvatten) – Interactie

Welke sleutel hoort erbij?

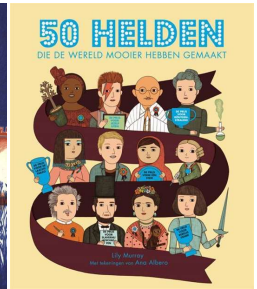
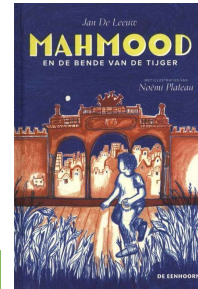
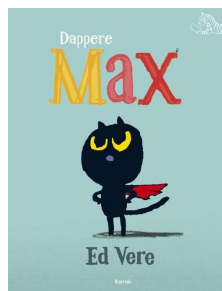
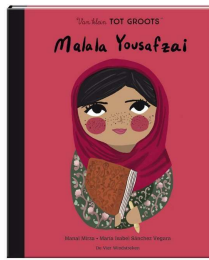
Je kopieert belangrijke prenten uit een boek, stelt ze voor en zoekt met de kinderen de juiste volgorde. Nadien lees je het boek en vergelijk je met het verhaal van de klas.

Strategie-instructie: voorspellen – samenvatten – terugblikken en interactie (samen in gesprek gaan over) – en eventueel functionaliteit (als je hen de opdracht geeft om te luisteren naar het verhaal en te kijken of de gelegde volgorde wel werkelijk klopt?)

Welke sleutel hoort erbij?

Je werkt met fictie en non-fictie.

15

artevelde
hogeschool

Transfer – Leesmotivatie

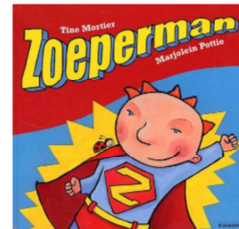
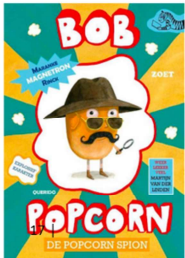
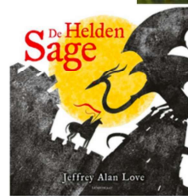
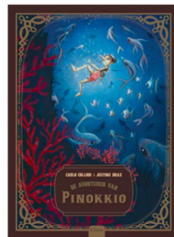
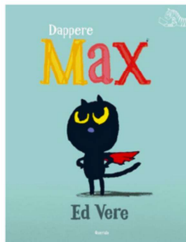
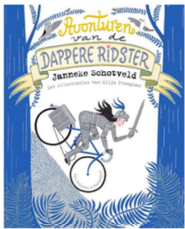
Bv. Malala yousafzai is een Pakistaanse kinderrechtenactiviste (won Nobelprijs voor de vrede): dit boek vertelt op kindermaat het verhaal van een klein meisje dat strijdt voor het recht op onderwijs

Welke sleutel hoort erbij?

Je organiseert een **boekenbingo** als tussendoortje: elke leerling heeft een bingo met stellingen als ‘mijn kwartierboek is spannend’, ‘mijn boek is waargebeurd’, ‘het hoofdpersonage is een meisje’... . Ze lopen rond in de klas, zoeken leerlingen voor wie de stelling geldt en noteren de naam bij de stelling. Wie het eerst een rij vol heeft, wint.

Transfer naar de klaswerking: hoe zou jij volgens een sleutel aan de slag kunnen gaan met één van de boeken?

Inspiratiedag

Extra ideeën voor het team

 Vlaanderen
is onderwijs & vorming

FLITS-proevertjes voor schoolteam

- Reactie- of kettingspel (met leesstrookjes, als-dan doe)
- Rondje 'zin doorfluisteren'
- Leesraadsel: bv. dieren verdelen over kooien
- Mijn favoriet vakantieboek
- 'Elfje' (gedicht)
- Russisch beroepenboek (O-mundo collectie)
- Cake proeven en recepten koppelen
- Wandelmysterie
- ...

⇒ Valorisatie in samenwerking met CTO

⇒ Fiches Smaakmakers: opdrachtformulering + leerdoelen (FLITS koppeling)

⇒ <https://www.arteveldehogeschool.be/projecten/geef-me-de-vijf> (publicatie eind augustus 2022)

Inspiratiedag

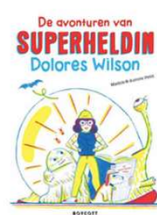
Extra ideeën voor in de klas

 Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Welke sleutel hoort erbij?

Boekendate: Leerlingen hebben één of twee boeken gelezen waar ze enthousiast over zijn. Ze gaan tegenover elkaar zitten en vertellen over hun favoriete leeservaringen. Ze maken enkele notities en schuiven nadien door. Op het einde kiezen ze drie boeken waarmee ze op date willen gaan.

21

Bron: [Educatieve Handleiding Jeugdboekenmaand 2022](#)

artevelde
hogeschool

Leesmotivatie (autonomie – betrokkenheid) – **Interactie** (leerlingen onderling; leerkracht kan meedoen) – **Transfer** (notities schrijven over boeken)

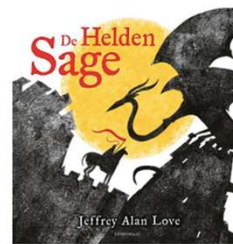
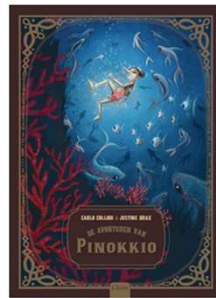
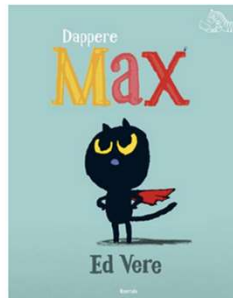
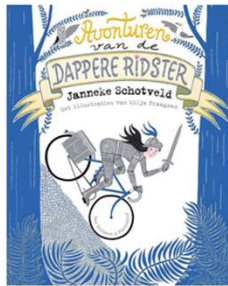
<https://jeugdboekenmaand.be/uploads/3e6dd5f3-Educatieve%20handleiding%20Jeugdboekenmaand%202022%20-%20Iedereen%20Leest.pdf>

Of via <https://jeugdboekenmaand.be/op-school>

Welke sleutel hoort erbij?

Tijdslijn: Leerlingen maken een tijdslijn van het boek dat ze gelezen hebben.

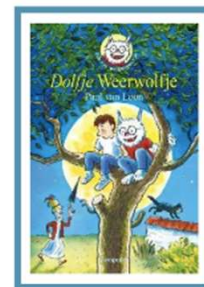
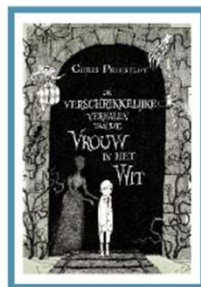

Transfer – Strategie-instructie: vragen stellen (wat is belangrijk? Wat gebeurde eerst – nadien?) – visualiseren (chronologische verbanden ordenen in een tijdslijn) – samenvatten (kern van de boodschap selecteren, 5W1H-vragen)

Welke sleutel hoort erbij?

Kwartet: Leerlingen krijgen een **genre** (sprookjes, historische verhalen) of **thema** (griezelen, helden) en zoeken **vier boeken** in de klasbibliotheek of op boekenzoeker.be die bij elkaar passen. Ze krijgen een kleur en kaartjes en maken er een **kwartet** van dat ze nadien spelen.

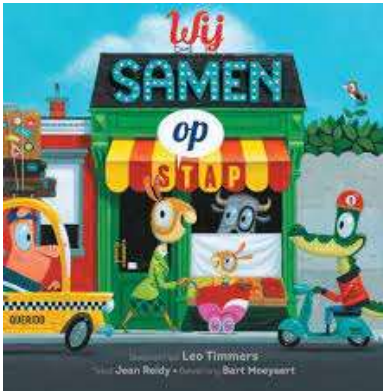

23

artevelde
hogeschool

Leesmotivatie – Interactie – Transfer – Functionaliteit

Welke sleutel hoort erbij?

Je maakt van een verhaal een **bewegingsparcours** en zet de nodige ingrediënten klaar in de turnzaal of op de speelplaats. De kinderen worden de **personages** en beelden uit wat dat personage allemaal doet. Het helpt hen om de acties aan den lijve te ondervinden. Zorg dat je **de passage eerst nog eens voorleest** uit het boek, prenten ophangt of kinderen zich laat verkleden.

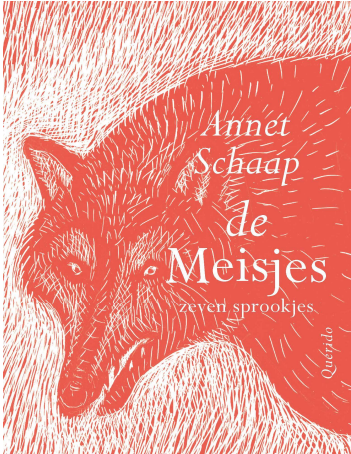
24

artevelde
hogeschool

Strategie-instructie: visualiseren (concreet voorstellen wat het personage doet) –
Leesmotivatie – Transfer

Lestip in Educatieve handleiding Jeugdboekenmaand 2022, ook in Jeugdboekenmaand 2016 en op Klascement (<https://www.klascement.net/downloadbaar-lesmateriaal/111301/wij-samen-op-stap-les-en-verwerkingstip-jeugdliteratuur/>) bij *Wij samen op stap* van Jean Reidy en Leo Timmers

Welke sleutel hoort erbij?

Tekst-testjes: Leerlingen lezen individueel dezelfde tekst. Je vraagt hen om **goede vragen** te bedenken bij de tekst: meerkeuzevragen, gesloten vragen en open vragen. Ze geven de vragen aan hun buur en krijgen later de **antwoorden** terug. Ze verbeteren elkaars vragen, tonen de resultaten en onderstrepen de zinnen die hebben geholpen.

25

artevelde
hogeschool

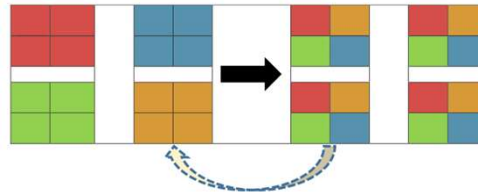
Interactie – Strategie-instructie: vragen stellen – visualiseren (bijvoorbeeld voor hoe het personage zich voelt) – verbinden (voorkennis inzetten – verbanden zoeken in de tekst) – samenvatten (belangrijke informatie selecteren, 5w1H-vragen beantwoorden) – afleiden (tussen de regels lezen) - **Leesmotivatie** (functioneel doel: vragen verzinnen en antwoorden geven voor een medeleerling)

Welke sleutel hoort erbij?

Expertmethode: Leerlingen lezen **per 4 dezelfde tekst** of hetzelfde hoofdstuk, vullen **vragen** in of een deel van een **raster** en bespreken de antwoorden samen.

→ Nadien maak je **heterogene groepjes**. De leerlingen **vertellen** over hun tekst en de rest noteert in hun **raster**. Nadien gaan ze weer in de **originele groepjes**. Je sluit af met een quiz.

26

artevelde
hogeschool

Interactie – Strategie-instructie: verbinden (met voorkennis, verbanden tussen zinnen, tussen teksten) – samenvatten (kern van de boodschap selecteren, sleutelwoorden selecteren) – herstelstrategieën (aandachtiger lezen, opnieuw lezen, naar de illustraties kijken)

Bedankt!

27 |

Geef me de vijf! Schoolteams aan de slag met begrijpend lezen via duurzame schoolontwikkeling

artevelde
hogeschool